

**BØRNE- OG
UNDERVISNINGS-
MINISTERIET**

Ministeren

Frederiksholms Kanal 21
1220 København K
Tlf. nr.: +45 33 92 50 00
E-mail: uvm@uvm.dk
www.uvm.dk
CVR-nr.: 20453044

Børne- og Undervisningsudvalget
Christiansborg

Svar på alm. del – spørgsmål 106

I brev af 20. marts 2023 har udvalget efter ønske fra Karina Adsbøl (DD) stillet mig følgende spørgsmål:

Alm. del – spørgsmål 106:

”Hvilke tiltag har frikommunerne på folkeskoleområdet iværksat, som de ikke ellers ville have mulighed for at gennemføre uden en velfærdsaftale, og hvilke dele af den gældende lovgivning spænder ben for dette? Herudover bedes ministeren redegøre for, hvor mange af kommunerne, der benyttede sig af udfordringsretten, da denne blev indført sidste gang i samarbejde med KL og Danske Regioner, og herunder hvordan og hvor ofte retten blev brugt til enten at komme med ændringsforslag til uhensigtsmæssige statslige og lokale regler og til at søge om at fravige reglerne for selv at vise, at arbejdet kan indrettes på en smartere måde? Opgørelsen bedes lavet således, at det fremgår, hvilke ændringsforslag, der blev indsendt, og hvilke regler der blev fraveget i den sidste periode med udfordringsretten.”

Svar:

Ad velfærdsaftaleforsøget

Det er ikke et krav i velfærdsaftaleloven på dagtilbudsområdet og folkeskoleområdet, at kommunerne skal indberette til Børne- og Undervisningsministeriet, hvordan de konkret udnytter deres frihedsgrader, og heller ikke, hvordan de i øvrigt tilrettelægger undervisningen under velfærdsaftalerne. De to velfærdsaftalekommuner på folkeskoleområdet har dog via løbende dialog og via midtvejsevalueringen fra VIVE oplyst, at skolerne i de to kommuner særligt har benyttet sig af muligheden for kortere skoledage i kombination med flere timer med to voksne i undervisningen. Derudover har skolerne arbejdet med at inddrage eleverne mere i undervisningen og med at tilpasse sammensætningen af fag og timer til elevgruppens behov. Der er også blevet oprettet nye valgfag og nye faglige tilgange som fordybelsedage, kulturaktiviteter og samarbejde med lokalområdet.

14. april 2023

Sagsnr.: 23/05652

Nogle af tiltagene har alene kunnet iværksættes, fordi det med velfærdsaftaleloven har været muligt at fravige fx reglerne om undervisningstiden og fagrækken. Andre tiltag som fx fordybelsedage og samarbejde med lokalområdet ville også kunne lade sig gøre uden velfærdsaftalerne. Det skal i tilknytning hertil bemærkes, at der parallelt med arbejdet med velfærdsaftalerne er indført midlertidige udvidede frihedsgrader i folkeskolen i hele landet. Disse frihedsgrader giver skolerne mulighed for at afkorte skoleugen ved at konvertere den understøttende undervisning til fx tovoksenordninger.

Det er også værd at bemærke, at det både af midtvejsevalueringen og af dialogen med de to velfærdsaftalekommuner på folkeskoleområdet fremgår, at selve arbejdet med velfærdsaftalerne har skabt en ny form for kommunal styring og ledelse, som kommer til udtryk ved, at beslutningskompetence og faglige vurderinger flyttes fra forvaltningerne ud til skolerne.

Ad udfordringsretten

Den daværende regering indførte i samarbejde med KL og Danske Regioner i perioden 2017-2021 en udvidet udfordringsret. Med udfordringsretten havde alle offentligt ansatte og private leverandører mulighed for at komme med ændringsforslag til uhensigtsmæssige statslige og lokale regler, samt søge om at fravige reglerne for selv at vise, at arbejdet kan indrettes på en smartere måde.

Jeg vedlægger en oversigt over de indkomne ansøgninger om forsøg i medfør af udfordringsretten i perioden 2017-2021 (*se bilag 1 nedenfor*). Styrelsen for Undervisning og Kvalitet, som varetager opgaver vedrørende forsøg efter folkeskoleloven, og som derfor også har behandlet forsøgsansøgninger i medfør af udfordringsretten, har oplyst, at oversigten er udarbejdet på baggrund af interne opgørelser i styrelsen samt manuelle søgninger i ministeriets sagsbehandlingssystem.

Med venlig hilsen

Mattias Tesfaye

Bilag 1: Oversigt over indkomne ansøgninger på folkeskoleområdet inden for den udvidede udfodringsret (2017-2021)

Kommune	Emne for ansøgning/regler der ønskes fraveget	Imødekommet?	Forsøgets varighed	Afstedkom forsøget efterfølgende regelændringer?
Silkeborg	Elevplaner	Ja	August 2020-juni 2023	Elevplaner blev afskaffet undervejs som led i Aftale om det fremtidige evaluering- og bedømmelsessystem i folkeskolen af 29. oktober 2021
Kolding	Ny eud-afgangsprøve i 9. klasse	Nej, da ansøgningen aldrig blev fuldt oplyst		
Kolding	Obligatorisk projektopgave	Nej, da ansøgningen aldrig blev fuldt oplyst		
Rebild	Indberetning af grundskoledata	Nej		
Rebild	Elevplaner	Nej, da ansøgningen aldrig blev fuldt oplyst		
Rebild	Minimumstimetal	Nej, da ansøgningen aldrig blev fuldt oplyst		
Kolding	National trivselsmåling	Nej		
Kolding	Nationale test	Nej		
Albertslund	Nationale test	Nej		
Hvidovre	Nationale test	Nej		
Nyborg	Nationale test	Nej		
Albertslund	Nationale test	Nej		
Syddjurs	Nationale test	Nej		
Gribskov	Nationale test	Nej		